

*Załącznik do Uchwały Nr /ZB/2020
Zarządu Banku Spółdzielczego w Hajnówce
z dnia lipca 2020r*

Informacje
o charakterze jakościowym dotyczące adekwatności
kapitałowej
w Banku Spółdzielczego w Hajnówce
Według stanu na 31.12.2019r

I. Informacje ogólne

Niniejsza informacja została opracowana w celu realizacji Polityki informacyjnej i Polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie UE nr 64/2012 (zwanego dalej CRR), stanowiącego podstawę prawną na dzień sporządzenia informacji, tj. 31 grudnia 2019 r.

Bank Spółdzielczy w Hajnówce, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Hajnówce, przy ul. Piłsudskiego 12, 17-250 Hajnówka, wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000248123.

W 2019 roku Bank prowadził działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

- Centrala Banku, ul. Piłsudskiego 12, 17-250 Hajnówka,
- Oddział w Kleszczelach, ul. Plac Parkowy 13, 17-250 Hajnówka,
- Oddział w Nurcu Stacji ul. Żerzycka 18 ,
- Oddział w Orli ul. Mickiewicza 10 ,
- Filia w Czyżach 98 ,
- Filia w Mielniku ul. Kościuszki 1,
- POK w Białowieży ul. Parkowa 2
- POK w Dubiczach Cerkiewnych ul. Główna 65,
- POK w Czeremsze ul. 1Maja 86 D

Podstawowym celem działalności Banku Spółdzielczego w Hajnówce jest świadczenie usług klientom detalicznym, małym i średnim przedsiębiorstwom, instytucjom samorządowym w realizacji przedsięwzięć mających na celu rozwój środowiska lokalnego oraz wspieranie spółdzielczego charakteru Banku poprzez pozyskiwanie nowych członków, utrzymanie tradycji Spółdzielczości Bankowej i jej propagowanie na terenie działania Banku. Działalność handlowa (z zakresu obsługi rachunków bankowych) prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Według stanu na dzień 31.12.2019 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych objętych konsolidacją.

1. Zarząd Banku Spółdzielczego pracował w składzie:

- 1) Nadzieja Markiewicz – Prezesa Zarządu,
- 2) Elżbieta Bugwin – Członek Zarządu (główny – księgowy),
- 3) Joanna Golonko - Członek Zarządu,

2. Skład Rady Nadzorczej:

- 1) Jan Karpiuk – Przewodniczący,
- 2) Włodzimierz Osipiuk – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wila Aleksiejuk – Członek.
- 4) Grzegorz Borona – Członek,
- 5) Krystyna Dobrzyńska – Członek,
- 6) Walentyna Bilkiewicz – Członek,
- 7) Michał Moroz – Członek.
- 8) Segiusz Kojło - Członek.
- 9) Zinaida Zienkiewicz - Sekretarz,

3. Bank działa na terenie województwa podlaskiego.

4. Bank jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie, ul. Grzybowska 81, 00-844 Warszawa.

5. W 2019 roku Bank należał do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, z siedzibą w Warszawie, ul. Grzybowska 81, 00-844 Warszawa.

6. Stosowane stawki oprocentowania środków na rachunkach bankowych i kredytów oraz terminy kapitalizacji określa Tabela oprocentowania w Banku Spółdzielczym w Hajnówce.

7. Stosowane stawki prowizji i wysokości pobieranych opłat określa Taryfa opłat i prowizji bankowych w Banku Spółdzielczym w Hajnówce.

8. Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

9. Zestawienie udziałów i papierów wartościowych Banku na koniec 2019 roku przedstawiają poniższe tabele:

9.1 Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie:

Lp	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość rynkowa w zł	Wartość godziwa w zł
1.	Udziały lub akcje w innych jednostkach	1.457.866,50	1.457,866,50	1.457.866,50
	Razem	1.457.866,50	1.457.866,50	1.457,866,50

9.2 Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie:

<i>lp</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wartość bilansowa w zł</i>	<i>Wartość rynkowa w zł</i>	<i>Wartość godziwa w zł</i>
1	Bony pieniężne	21898197,94	21900000,00	21900000,00
2	Obligacje	4894450,40	5000000,00	5000000,00
3	Obligacje BPS	101320,00	100000,00	100000,00
Razem		26893968,34	27000000,00	27000000,00

II. Zasady zarządzania ryzykiem istotnym wraz z oświadczeniem Zarządu i Rady Nadzorczej na podstawie art. 435 Rozporządzenia CRR

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową „Strategią Banku Spółdzielczego w Hajnówce” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Hajnówce” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

2. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Hajnówce” jest powiązana również z innymi regulacjami wewnętrznymi o charakterze strategicznym, np. Planami ekonomiczno-finansowymi, a także Zasadami i Procedurami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku.

3. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Hajnówce” zawiera **cele definiujące apetyt na ryzyko Banku**, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.

4. **Cele definiujące apetyt** na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Hajnówce, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Hajnówce jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- *ryzyko płynności,*
- *ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,*
- *ryzyko walutowe,*
- *ryzyko operacyjne,*
- *ryzyko wyniku finansowego,*

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje Strategia oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

1. Gromadzenie informacji dotyczących ryzyka,
2. Ograniczanie ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowanego poziomu,
3. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
4. Ograniczanie /eliminowanie negatywnych skutków ryzyka.

Opis procesów raportowania i pomiaru ryzyka zawierają instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, stanowiące załączniki do niniejszej Informacji. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego zawiera Instrukcja System Informacji Zarządczej w Banku Spółdzielczym w Hajnówce.

Celem ograniczenia ryzyka, Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie. Ponadto w Banku wprowadzona została "Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wiarygodności w Banku Spółdzielczym w Hajnówce".

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Komórka analiz ryzyka, która na dzień sprawozdawczy obejmowała swoim zakresem działania monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk oraz adekwatności kapitałowej.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Komitet kredytowy,
4. Komórka Analiz Ryzyka,
5. Stanowisko ds. zgodności,
6. Audyt wewnętrzny, realizowany przez Bank Zrzeszający / Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS ,
7. Pozostali pracownicy Banku.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Komórkę Analiz Ryzyka.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
2. Strategie, polityki, procedury i plany,
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej,
4. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

III. Fundusze własne

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych. Na fundusze własne składał się kapitał Tier I oraz kapitał Tier II.

Informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	31-12-2018r.	31-12-2019r.	dynamika 2019/2018
Fundusze własne ogółem	13 308 884,32	14 254 351,77	107,10%
Kapitał Tier 1	13 308 884,32	14 254 351,77	107,10%
Kapitał podstawowy Tier 1	13 308 884,32	14 332 693,08	107,69%
Fundusz udziałowy	247 500,00	246 000,00	99,39%
Fundusz zasobowy/rezerwowy	12 910 748,53	13 865 860,78	107,40%
Fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych -100%	220 832,30	220 832,30	100,00%
Pomniejszenia kapitału podst. Tier 1	70 196,51	78 341,31	111,60%
Wartości niematerialne i prawne	70 196,51	78 341,31	111,60%
Wynik z lat ubiegłych (odsetki zastrzeżone)	0,00	0,00	
Podatek odroczone z tyt.niezrealizowanych zysków			
Kapitał Tier 2	0,00	0,00	0,00%
Instrumenty i pożyczki podporządkowane			
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego (do wysokości 1,25% RWA)			
Pomniejszenia kapitału Tier 2	0,00	0,00	0,00
Zaangażowanie kap. Banku w inst.finansowe	0,00	0,00	0,00

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założenia do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.

9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.

Wysokość funduszy własnych wyliczana jest zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV).

Informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela:

Rodzaj funduszu	wartość w zł.
Kapitał Tier 1	14 008 351,77
w tym fundusz udziałowy	246 000,00
Kapitał Tier 2	0,00
Razem fundusze własne (suma Tier I+ Tier II)	14 254 351,77
Łączny współczynnik kapitałowy	25,98
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	25,98

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

IV. Adekwatność kapitałowa

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) Optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym,
- 5) Monitorowanie poziomu wskaźnika dźwigni finansowej,
- 6) Uwzględnianie poziomu wskaźników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigni w określaniu Polityki dywidendowej Banku.

Polityka Banku powinna zmierzać do utrzymywania takiego poziomu adekwatności kapitałowej, który pozwala na zapewnienie obsługi członków Banku, poprzez uzyskanie silnej pozycji na terenie działania Banku. Aby zapewnić realizację tych priorytetów zasadniczym celem kapitałowym jest

sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych, pozwalające na pokrycie zidentyfikowanych istotnych ryzyk występujących w działalności

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
3. W ramach kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE.
7. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczonego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym niż 13,5%, zgodnie ze wskazaniem KNF oraz pozostałych współczynników kapitałowych na poziomie: kapitału Tier I wynosi 11,5%,

W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając kryteria ilościowe i jakościowe.

Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.

Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.

Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego, zgodnie z art. 112 Rozporządzenia UE,
- 2) metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego,
- 3) metodę podstawowego wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR tj. wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, Bank koryguje o współczynnik wsparcia równy 0,7619. 2. Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera Instrukcja oceny adekwatności w Banku Spółdzielczym w Hajnówce, stanowiące załącznik do niniejszej Informacji.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z kategorii ekspozycji (w złotych)

Nazwa grupy	Wartość ekspozycji	Pozabilans	Wartość ekspozycji razem	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
<i>I. Ekspozycje wobec rządów i Banków centralnych</i>	38 711 058,80	0	38 711 058,80	0	0
<i>II. Ekspozycje wobec Samorządu terytorialnego oraz władz lok</i>	30 866 385,00	0	30 866 385,00	6 173 277,00	493 862,16
<i>III. Ekspozycje wobec organów administracji podmiotów</i>	103 816,30	7 071,52	98 159,09	98 159,09	7 852,73
<i>VI. Ekspozycje wobec instytucji- Banki</i>	35 582 175,54	0	35 582 175,54	8 027 113,69	642 169,10
<i>VIII. Ekspozycje wobec małych i średnich przedsiębiorstw</i>	4 897 550,59	309 232,49	4 678 664,60	3 563 174,56	285 053,96
<i>VIII. Ekspozycje detaliczne</i>	5 851 901,84	155 230,74	5 727 717,26	4 295 787,95	343 663,04
<i>IX. Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach komercyjnych i mieszkaniowych</i>	29 002 278,96	954511,86	28 525 023,04	22 920 332,72	1 833 626,62
<i>X. Ekspozycje przeterminowane</i>	275 981,29	0	275 981,29	275 981,29	22 078,50
<i>XIV. Inne ekspozycje - kasa</i>	3 712 729,54	0	3 712 729,54	1 839 011,40	147120,912
Ogółem	149 003 877,86	1 426 046,61	148 177 894,16	47 192 837,70	3 775 427,02

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	3 776	3 776	0
Ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	613	613	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	4 389	4 389	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
koncentracji geograficznej	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	X	0
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
amortyzacja pozycji funduszy własnych	0	X	0
ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko cyklu gospodarczego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	4 389	4 389	0
Fundusze własne	14 254	X	X
Uznany kapitał	14 254		
Kapitał podstawowy CET1	14 254	X	X
Kapitał Tier I	14 254	X	X
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	9 865	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	25,98	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	25,98	X	X
Współczynnik kapitału Tier I [%]	25,98	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej [%]	9,90	X	X
We wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	25,98	X	X

V. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) przeprowadzanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Bank powierza nadzór nad wdrażaniem i realizacją Polityki kredytowej, w tym polityki w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie Członkowi Zarządu. Nadzór nad ryzykiem kredytowym pełni Prezes Zarządu. Kompetencje do podejmowania

decyzji kredytowych są ustalane z uwzględnieniem zasad rozdzielania funkcji operacyjnej od oceny ryzyka. Zarząd określa kluczowe obszary zarządzania ryzykiem kredytowym, które poddaje monitorowaniu.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczania wierzytelności. Bank udziela kredyty konsumenckie i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim. W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum egzystencji.

W Banku prowadzony jest monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku.

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank stosował definicje należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw na ryzyko kredytowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 2066, j.t.).

Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień sprawozdawczy, z uwzględnieniem skutków ograniczania ryzyka kredytowego w podziale na kategorie przedstawia poniższa

Nazwa grupy	Wartość ekspozycji na 31.12.2019 r
<i>I. Ekspozycje wobec rządów i Banków centralnych</i>	38 711 058,80
<i>II. Ekspozycje wobec Samorządu terytorialnego oraz władz lok</i>	30 866 385,00
<i>III. Ekspozycje wobec organów administracji podmiotów</i>	98 159,09
<i>VI. Ekspozycje wobec instytucji- Banki</i>	35 582 175,54
<i>VIII. Ekspozycje wobec małych i średnich przedsiębiorstw</i>	4 678 664,60
<i>VIII. Ekspozycje detaliczne</i>	5 727 717,26
<i>IX. Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach komercyjnych i mieszkaniowych</i>	28 525 023,04
<i>X. Ekspozycje przeterminowane</i>	275 981,29
<i>XIV. Inne ekspozycje - kasa</i>	3 712 729,54
Ogółem	148 177 894,16

Struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego i budżetowego według typu kontrahenta na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela:

	KREDYTY	ODSETKI	REZERWY CELOWE	ODPIS AKTUALIZACYJNY	ESP	WARTOŚĆ NETTO
Przedsiębiorstwa, spółki prywatne oraz spółdzielnie	13 345,36	5,56	0,00	0,02	49,79921	13 301,10
Należności normalne	11 330,36	5,56	0,00	0,02	45,69	11 335,90
Należności pod obserwacją	2 015,00	0	0,00	0,00	4,11	2 010,89
Należności zagrożone	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rolnicy indywidualni	15 151,41	420,51	480,38	420,31	123,72	14 547,51
Należności normalne	14 394,02	0,20	0,00	0,00	122,70	14 271,52
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności zagrożone	757,39	420,31	480,38	420,31	1,02	275,99
Przedsiębiorstwa indywidualne	3 119,66	560,24	1 024,40	558,96	8,02	2 088,53
Należności normalne	2 095,27	1,29	0,00	0,00	8,02	2 088,53
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	1 024,40	558,96	1 024,40	558,96	0,00	0,00
Osoby prywatne	8 468,43	13,93	124,53	12,37	126,10	8 219,36
Należności normalne	8 442,56	1,56	98,68	0	126,10	8 219
Należności zagrożone	25,87	12,37	25,85	12,37	0,00	0,02
Instytucje niekomercyjne	547,92	0,00	0,00	0,00	3,77635	544,14
Należności normalne	547,92	0,00	0,00	0,00	3,78	544,14
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności zagrożone	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem podmioty niefinansowe	40 632,78	1 000,24	1 629,30	991,65	311,42	38 700,65
Instytucje budżetowe	30 866,39	0,00	0,00	0,00	0,00	30 866,39
Należności normalne	30 866,39	0,00	0,00	0,00	0,00	30 866,39
Odstki ARiMR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem podmioty samorządowe	30 866,39	0,00	0,00	0,00	0,00	30 866,39
Razem	71 499,16	1 000,24	1 629,30	991,65	311,42	69 567,03

VI. Ryzyko płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest:

1. Zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
2. Zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,
3. Minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności,
4. Monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej powodującej konieczność uruchomienia planu awaryjnego utrzymania płynności,
5. Minimalizowanie ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości,
6. Optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych,
7. Utrzymywanie nadzorczych miar płynności na bezpiecznym poziomie. Bank, pomimo działania w systemie ochrony wylicza i utrzymuje zarówno krajowe miary nadzorcze, jak i unijne na wymaganym poziomie w ujęciu indywidualnym.

Bank zarządza płynnością:

1. Bieżącą w tym dzienną i śróddzienną tj. aktywnie zarządza środkami na rachunku bieżącym, lokując nadwyżki głównie w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz Skarbu Państwa, zarządza gotówką poprzez ustalanie limitów kasowych,
2. Płynnością krótko i średnioterminową poprzez niezależną ocenę wskaźników płynności, wyznaczanie i monitorowanie limitów płynnościowych oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
3. Płynnością długoterminową poprzez badanie stabilności bazy depozytowej oraz ustalanie limitów koncentracji aktywów i pasywów.

Głównym źródłem finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są depozyty stabilne (obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku. Limity ostrożnościowe dotyczące finansowania długoterminowego, ograniczają znaczne zaangażowanie się Banku w tego typu aktywa.

W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych

Zarządzanie płynnością ma na celu pełne zabezpieczenie płynności Banku oraz minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank przy zachowaniu optymalnego poziomu zarządzania nadwyżkami środków finansowych oraz wypełnianie wiążących norm płynności związanych z wprowadzeniem postanowień Rozporządzeniem 575/2013 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz znowelizowanej Rekomendacji P.

Kształtowanie się urealnionej luki płynności określa poniższa tabela:

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h < = 7 dni	> 7 dni < = 1 m-ca	> 1 m-ca < = 3 m-cy	> 3 m-cy < = 6 m-cy	> 6 m-cy < = 1 rok	> 1 rok < = 2 lata	> 2 lat < = 5 lat	> 5 lat < = 10 lat	> 10 lat < = 20 lat	> 20 lat
AKTYWA BILANSOWE		147 578	44 191	30 903	662	2 431	5 523	6 106	13 154	22 164	14 480	6 259	1 704
I.	Kasa	1 974	1 974	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Należności od Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Należności od podmiotów finansowych	45 382	14 468	30 903	10	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.	Należności od podmiotów niefinansowych	38 701	324	0	508	1 695	3 786	4 105	8 893	10 909	6 090	2 199	191
V.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	31 431	0	0	131	710	1 700	1 928	4 119	10 924	8 151	3 769	0
VI.	Papiery wartościowe - wg. wartości bilansowej	26 894	26 894	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej	2 665	0	0	13	25	37	73	141	331	239	291	1 513
VIII.	Pozostałe aktywa - wg. wartości bilansowej	531	531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PASYWA BILANSOWE		147 578	21 209	277	1 614	2 889	1 519	99	0	0	0	0	119 971
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	114 619	7 169	76	300	841	495	99	0	0	0	0	105 639
IV.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	17 172	13 856	200	1 314	1 802	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Pozostałe pasywa	184	184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII.	Rezerwy	246	0	0	0	246	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Fundusze własne oraz zobowiązania podporządkowane	14 333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14 333
X.	Wynik (zysk/strata) w trakcie zatwierdzania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XI.	Wynik (zysk/strata) roku bieżącego	1 024	0	0	0	0	1 024	0	0	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE		1 426	1 426	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze finansowym	1 426	1 426	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wskaźniki płynności													
1.	Luka		21 556	30 627	-951	-458	4 004	6 008	13 154	22 164	14 480	6 259	-118 268
2.	Luka skumulowana		21 556	52 182	51 231	50 773	54 777	60 784	73 938	96 102	110 582	116 842	-1 426
3.	Wskaźnik płynności		1,95	111,75	0,41	0,84	3,64	61,81	-	-	-	-	0,01
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		1,95	3,28	3,09	2,85	2,89	3,09	3,55	4,31	4,81	5,02	0,99

Informacje wymagane przez Rekomendację „P” w zakresie:

- 1) roli i zakresu odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych,
- 2) działalności w zakresie pozyskiwania finansowania,
- 3) stopnia, w jakim funkcje skarbowe oraz zarządzanie ryzykiem płynności są scentralizowane bądź zdecentralizowane,
- 4) w przypadku zrzeszonego banku spółdzielczego, funkcjonowania w ramach zrzeszenia,
- 5) aspekty ryzyka płynności, na które bank jest narażony i które monitoruje,
- 6) dywersyfikację źródeł finansowania banku,
- 7) inne techniki wykorzystywane do ograniczania ryzyka płynności,
- 8) pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności, d)łącznie z dodatkowymi wskaźnikami, dla których bank nie ujawnia danych,
- 9) wyjaśnienie, w jaki sposób ryzyko płynności rynku (produktu) jest odzwierciedlone w systemie zarządzania płynnością płatniczą banku,
- 10) wyjaśnienie, jak są wykorzystywane testy warunków skrajnych,
- 11) opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych,
- 12) wskazanie, czy i w jakim stopniu plan awaryjny płynności uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych,

- 13) politykę banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności,
 14) ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w obrębie jednostek grupy j)lub, w przypadku zrzeszonych banków spółdzielczych i banku zrzeszającego, w obrębie zrzeszenia,
 Bank zawarł w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności, która stanowi załącznik do niniejszej Informacji.

Częstotliwość i rodzaj wewnętrznej sprawozdawczości w zakresie płynności – określa Instrukcja Sporządzania Informacji Zarządczej, która stanowi załącznik do niniejszej Informacji.

WSKAŹNIK PŁYNNOŚCI KRÓTKOTERMINOWEJ (LCR) na dzień 31.12.2019 roku

LCR =	Aktywa płynne	40886720,94	=	660,65
	Wypływy - Wpływy	6188862,21		

W ramach zarządzania ryzykiem płynności w Banku przeprowadzane są testy warunków skrajnych, służące zidentyfikowaniu czynników, które potencjalnie mogą stanowić najistotniejsze zagrożenia dla utrzymania adekwatnego poziomu płynności Banku oraz określeniu wpływu tych czynników na płynność Banku w przypadku ich materializacji. Stress testy obejmują m.in. scenariusz wypływu środków klientów Banku. W oparciu o wyniki analiz Bank określa długość okresu w dniach, w którym będzie w stanie kontynuować obsługę klientów w przypadku zaistnienia poszczególnych scenariuszy oraz szacuje koszt upłynnienia aktywów na potrzeby zaspokojenia zwiększonych potrzeb płynnościowych. Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Nie rzadziej niż raz w miesiącu raporty dotyczące ryzyka płynności są przedmiotem obrad Zarządu Banku, a półrocznie prezentowane są Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej Banku.

VII . Ryzyko stopy procentowej

Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wyniki finansowe oraz w konsekwencji na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest:

1. Minimalizowanie ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku,
2. Zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem, mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na

następujących zasadach:

1. W analizie poziomu ryzyka stopy procentowej Bank będzie wykorzystywał:
 - 1/ metodę luki,
 - 2/ analizę wpływu zmian stóp procentowych na zmianę wyniku odsetkowego,
 - 3/ analizę wpływu zmian stóp procentowych na zmianę wartości ekonomicznej kapitału,
 - 4/ odwrócone testy warunków skrajnych.
2. Do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego,
3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,
4. Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.
5. Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną, dla wszystkich walut razem.
6. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy według stanu na dzień sprawozdawczy wyniósł 1.966,7 tys. zł.
7. Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej w zakresie ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 pb

Zmiana wartości ekonomicznej banku na skutek zmian stóp procentowych o 200 p.b.

Zmiana wartości ekonomicznej									
	1 dzień	od 2 do 30 dni	pow. 1 m-ca do 3 m-cy	pow. 3 m-cy do 6 m-cy	pow. 6 m-cy do 12 m-cy	pow. 1 roku do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Suma
Luka	96 146	28 109	43	43	60	5 071	38	100	129 611
Duration	0,003	0,04	0,17	0,38	0,75	1,00	1,00	1,00	
stopa dyskontowa r	1,48%	1,63%	1,71%	1,79%	1,84%	1,84%	1,84%	1,84%	
$1+r$	1,015	1,016	1,017	1,018	1,018	1,018	1,018	1,018	
MD	0,00	0,04	0,16	0,37	0,74	0,98	0,98	0,98	
Zmiana wartości ekonomicznej									
+200 p.b.	-5,26	-24,58	-0,14	-0,32	-0,88	-99,59	-0,75	-1,97	-133,49
-200 p.b.	5,26	24,58	0,14	0,32	0,88	99,59	0,75	1,97	133,49

Zmiana wartości ekonomicznej banku	133,5
Zmiana wartości ekonomicznej banku jako % funduszy własnych	0,94%

VIII. Ryzyko walutowe:

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed

potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe w całym 2019 roku nie wystąpił.

IX. Ryzyko operacyjne:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

1. Utrzymanie narażenia Banku na wystąpienie strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju poziomie,
2. Optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia niezależne od jego działań,

3. Wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgłaszania, rejestrowania i analizowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wprowadzania działań zabezpieczających,

Cele szczegółowe to:

1. Zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
2. Wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
3. Zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
4. Ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”,
5. Zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu.

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczenia możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:

1. Bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa,
2. Wprowadzanie nowych produktów,
3. Wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
4. Monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M obejmuje 7 kategorii.

W 2019 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Wyliczenie wymogu kapitałowego przedstawia poniższa tabela:

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 w zł	Stan na dzień 31.12.2017 w zł	Stan na dzień 31.12.2018 w zł
1	Przychody z tytułu odsetek	3177160,83	3439888,65	3508537,77
2	Koszy z tytułu odsetek	-569254,36	-568342,32	-432719,74
3	Przychody z tytułu prowizji	1150153,59	1129779,65	1088340,83
4	Koszy z tytułu prowizji	-89731,02	-98649,00	-105957,65
5	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	48,33	0,00	0,00
6	Wynik operacji finansowych	0,00	0,00	0,00
7	Wynik z pozycji wymiany	18031,31	13569,29	23264,84
8	Pozostałe przychody operacyjne	164069,18	324154,94	89898,29
RAZEM		3850477,86	4240401,21	4171364,34
Wymóg kapitałowy:		613112,17		

Badaniu i ocenie podlegają poniesione przez Bank straty operacyjne na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.

1. Bank dokonuje dla ryzyka operacyjnego testu warunków skrajnych,
2. Badaniu podlega konieczność ustanowienia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne; w tym celu Bank w cyklach kwartalnych przeprowadza testy warunków skrajnych.
3. Testy warunków skrajnych są przeprowadzane na podstawie zmierzonego poziomu ryzyka według stanu na ostatni dzień kwartału.
4. Bank identyfikuje poziom ryzyka operacyjnego zgodnie z metodyką samooceny zawartą w instrukcji.
5. Wyliczenie wysokości wewnętrznego wymogu kapitałowego - w celu przeprowadzenia testu warunków skrajnych Bank zakłada wzrost wartości strat w badanym okresie na podstawie iloczynu poniesionych strat rzeczywistych w okresie ostatnich 12 miesięcy przemnożonych przez średni wskaźnik IR dla Banku (do średniej brane są pod uwagę wyłącznie potencjalne zdarzenia, którym nadano ocenę IR=3 i wyższą); jeżeli tak wyliczona kwota strat operacyjnych przekracza wymóg na ryzyko operacyjne wyznaczony na dany rok w Filarze I, to należy opracować plan działań zaradczych i zabezpieczyć potencjalne straty kapitałem wewnętrznym, w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy wartością testu warunków skrajnych oraz kwotą wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

X. Ryzyko wyniku finansowego:

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia działania) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
2. Analiza potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
3. Analiza konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
4. Dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
5. Zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
6. Elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
7. Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (dożynki, dni Miasta itp.),
8. Aktywizacja sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe, budowanie postaw prosprzedażowych,
9. Optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

Przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego ma na celu ocenę:

1. zmienności, niepewności otoczenia, w którym działa Bank,
2. wpływu ww. zmian na wynik finansowy Banku, a co za tym idzie na adekwatność kapitałową,

Przy opracowaniu testu warunków skrajnych powinna być przeprowadzona analiza makrootoczenia tj.:

1. analiza PKB,
2. stopy bezrobocia zarejestrowanego,
3. stopy inflacji,
4. stopy referencyjnej NBP,
5. ogólna sytuacja ekonomiczna klientów Banku.
6. wejście nowego konkurenta,
7. zmiany w środowisku regulacyjnym,
8. zmiany w strukturze demograficznej rynku,
9. zmiany technologiczne.

Test warunków skrajnych wykonuje się poprzez:

1. Wyliczenie wpływu zmiany parametrów na planowany wynik finansowy Banku w układzie trzech scenariuszy.

Etapy przeprowadzania testów warunków skrajnych:

1. analiza zmian otoczenia oraz ich wpływ na wysokość założeń makroekonomicznych,
2. weryfikacja założeń zmian parametrów ekonomicznych Banku, tj. kształtowania się wybranych kosztów i przychodów Banku.
3. ocena wpływu zmian ww. parametrów na wynik finansowy i na możliwość budowy funduszy własnych.
4. ocena wrażliwości sytuacji Banku na wystąpienie warunków skrajnych.
5. w przypadku stwierdzenia wysokiej wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej, tj. braku możliwości odbudowy funduszy własnych – opracowanie działań zwiększających efektywność funkcjonowania Banku tj.:
 - a) weryfikacja polityki cenowej (stóp procentowych),
 - b) opracowanie nowych produktów i form sprzedaży (nowe inicjatywy biznesowe),
 - c) aktywizacja sprzedaży,
 - d) zwiększanie przychodów pozaodsetkowych,
 - e) oszczędność kosztów,
 - f) weryfikacja wydatków, inwestycji itp.,
 - g) inne, w zależności od sytuacji zewnętrznej Banku.

XI. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń

Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzenia dla członków Zarządu oraz innych osób zajmujących stanowiska kierownicze, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach

znajdują się w załączonej Polityce wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Do stanowisk istotnych w Banku zalicza się:

- Członków Rady Nadzorczej
- Członków Zarządu

1. Wysokość wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli
 2. Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.
 3. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza
 4. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla Pracowników ustala Zarząd.
 5. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu ,który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
 6. Bank wypłaca premię uznaniową stosując zasadę proporcjonalności.
 7. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
 8. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania planu ekonomiczno-finansowego w oparciu o kryterium ilościowe i jakościowe.
9. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Hajnówce, sprawująca nadzór nad Polityką wynagrodzeń w roku 2019 odbyła 8 protokołowanych posiedzeń .

XII. Zasady ładu korporacyjnego

Zarząd Banku Spółdzielczego w Hajnówce stosuje w zakresie swoich kompetencji Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych przyjęte uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku (Dz. Urz. KNF poz. 17). Oświadczenie Zarządu Banku dotyczące stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego oraz schemat Struktury organizacyjnej Banku Spółdzielczego w Hajnówce stanowi załącznik do niniejszej informacji oraz znajduje się stronie internetowej: <https://www.bshajnowka>.

XIII. System kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku. Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku prezentuje w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Hajnówce, który został udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,

XIV. Informacje ilościowe:

1. Informacje o sumie wypłaconych w 2019 r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (w zł):

2. Informacje o sumie wypłaconych w 2018r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na poziom ryzyka w Banku (w zł).

<i>Lp</i>	<i>Stanowiska kierownicze</i>	<i>Stale składniki</i>	<i>Zmienne składniki</i>	<i>Ilość osób</i>
1.	Członkowie Zarządu	209.981,69	33.635,50	3
2.	Pozostali pracownicy	0	0	0

3. Politykę rekrutacji dotyczącą wyboru członków organu zarządzającego zawierają: Regulamin działania Rady Nadzorczej oraz Regulamin działania Zarządu, stanowiące załącznik do niniejszej Informacji.

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	32.7132,50
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	1
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	21.000,00
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2018r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

4. Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. (w zł).

RODZAJ ZDARZENIA	SUMA STRAT BRUTTO	TRANSFER RYZYKA	SUMA STRAT FAKTYCZNIE PONIESIONYCH
1. Oszustwa wewnętrzne	0	0	0
2. Oszustwa zewnętrzne	0	0	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	0	0
4 Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0	0	0
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0	0	0
6. Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemu	2407,32	0	2407,32
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	0	0	0

Na podstawie rejestru zdarzeń operacyjnych stwierdzono, że większość zdarzeń, które wystąpiły w 2019 roku uznaje się za nieistotne (ryzyko na poziomie akceptowalnym). Niewielka strata i niewielka częstość występowania tych zdarzeń nie stanowiła zagrożenia dla funkcjonowania Banku. Nie były konieczne dodatkowe środki ochrony ani dodatkowe działania monitorujące. W 2019 roku nie wystąpiły zdarzenia o wysokiej częstości i dotkliwości (ryzyko na poziomie krytycznym), wymagające podjęcia niezwłocznych dodatkowych środków ochrony lub rezygnacji z podejmowania ryzyka.

Informacja o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych, jakie wystąpiły w minionym roku: Bank nie odnotował znaczących zdarzeń operacyjnych w 2019 r .

XV. Wskaźnik dźwigni kapitałowej

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do uznanego kapitału – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

1. Całkowita kwota ekspozycji wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) transakcje finansowania papierów wartościowych;
- 2) instrumenty pochodne;
- 3) niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez przedzenia;
- 4) pozycje pozabilansowe związane z finansowaniem handlu o średnim/niskim ryzyku;

5) pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu;

6) inne pozycje pozabilansowe;

7) pozostałe aktywa.

2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów Bank ocenia wpływ wystąpienia straty finansowej (na koniec roku) na wskaźnik dźwigni finansowej na skutek zmiany poziomu funduszy własnych (zmniejszenia ich stanu na skutek straty) – test przeprowadzany raz w roku.

3. Przy konstrukcji testu warunków skrajnych w zakresie dźwigni finansowej Bank uwzględnia następujące czynniki:

- 1) Wzrost poszczególnych rodzajów ryzyka i jego wpływ na wystąpienie straty finansowej pomniejszającej kapitał Tier1,
- 2) Nieprawidłowa polityka cenowa powodująca duży przyrost depozytów, co oznacza nadmierne uzależnienie Banku od kapitału obcego,
- 3) Nadmierny rozwój akcji kredytowej w oparciu o kapitał Tier2.

4. Test przeprowadzany jest według wzoru:

T1 – przewidywana strata na koniec roku

wskaźnik dźwigni = -----

Aktywa + Zob. Pozabil – Pomniejszenia

5. Uznaje się, że sytuacja Banku wykazuje wysoką wrażliwość na wystąpienie ww. sytuacji skrajnych gdy wskaźnik dźwigni po testach spadnie poniżej poziomu 5%.

6. W celu poprawy wskaźnika dźwigni Bank może podjąć następujące działania:

- 1) Po zmianie Statutu pozyskanie nowych udziałowców,
- 2) Awaryjna sprzedaż aktywów (zmniejszenie wartości aktywów),
- 3) Weryfikacja polityki cenowej w zakresie depozytów terminowych.

7. Decyzję w sprawie uruchomienia planów awaryjnych podejmuje Zarząd Banku.

Wskaźnik dźwigni na koniec ostatniego kwartału 2019 roku wyniósł: 9,9 %.

Sporządził: Komórka analiz ryzyka

Sprawdził: Komórka ds. zgodności

Akceptował: Prezes Zarządu

Zatwierdził: Zarząd